INTERVIU CU DOAMNA PAMELA RAȚIU: „MĂ TEM CĂ O SCHIȚĂ A VIZIUNII MELE ASUPRA LUMII NU ESTE FOARTE POZITIVĂ ASTĂZI”

Autor: Andreea Iulia Scridon | 6 septembrie 2022

Pamela Rațiu *este directorul executiv pentru România al* Rațiu Family Charitable Foundation.

1. În prezent sunteți director executiv în România al Fundației Rațiu Family Charitable, și al Rațiu Forum, un proiect derulat în parteneriat cu LSE (London School of Economics) IDEAS, clasat ca cel mai important *think-tank* universitar din lume. Ne puteți spune cum ați dezvoltat fundația și parteneriatul?

Sunt director executiv în România pentru *Ratiu Family Charitable Foundation*, înregistrată în Marea Britanie, fondată de Ion și Elisabeth Rațiu în 1976. Fundația din Londra se concentrează pe sprijinirea studenților români care doresc să facă studii superioare în Marea Britanie. Lucrez direct cu Președintele nostru (al doilea fiu al lui Ion Rațiu), Nicolae Rațiu, alături de mandatarii noștri. Centrul pentru Democrație Rațiu (*Ratiu Centre for Democracy*), înregistrat în România – cu sediul în Turda – a fost înființat de fiul cel mare al lui Ion Rațiu, Indrei Rațiu, în 2004. Inițial, fundația s-a concentrat la nivel local pe o gamă largă de activități. În jurul anului 2012, Indrei Rațiu s-a pensionat din funcția sa la fundație, iar administratorii mi-au cerut să rămân pentru a continua munca pentru *Ratiu Centre for Democracy*. De-a lungul anilor am eficientizat activitățile din centru. În cadrul unui parteneriat cu *think tank*-ul de politică externă al London School of Economics, LSE IDEAS, am înființat Forumul Rațiu (*The Ratiu Forum*) în 2019 – un proiect mai strategic și regional încorporat în Programul IDEAS pentru Europa Centrală și de Sud-Est, care implică țările din regiune. Programul și obiectivele noastre includ: sprijinirea jurnaliştilor și jurnalismului din România cu atelierele noastre anuale de mentorat în jurnalism; sprijinirea profesorilor de liceu cu atelierul nostru

anual pentru predarea istoriei; în cele din urmă, pentru a consolida discuțiile și viziunile despre democrație în rândul profesioniștilor din medii diverse, găzduim o conferință anuală, *Ratiu Dialogues on Democracy*, care s-a bucurat de atenție regională datorită nivelului invitaților noștri și subiectelor noastre. Sunt foarte norocoasă atât să-l am ca șef pe Nicolae Rațiu – cu care am colaborat armonios de-a lungul anilor –, cât și să am capacitatea de a lucra îndeaproape cu profesorul Christopher Coker – co-director LSE IDEAS – în cadrul programului *Ratiu Forum*.

2. Ce planuri de viitor aveți pentru fundație și parteneriat?

Planurile noastre de viitor sunt în mod continuu modelate de schimbări relevante și bruște care au loc în România și în regiune; fiind vorba de un ONG care lucrează pentru democrație, trebuie să ne menținem flexibilitatea. Munca noastră în sprijinul tinerilor jurnaliști este esențială. Având în vedere acest lucru, trebuie să ne dezvoltăm în continuare programul de Istorie. Istoria face parte din ADN-ul oricărei țări, iar istoria care se află ascunsă în toate țările trebuie adusă în prim-plan. Suntem, de asemenea, parteneri cu Universitatea Georgetown din Washington D.C. – unde se află catedra noastră de studii românești – și Centrul Woodrow Wilson pentru Studii Internaționale, unde acordăm un premiu anual unui dizident care luptă pentru democrație. În plus, organizăm prin LSE IDEAS, sub egida Forumului Rațiu, diverse *workshop*-uri cu parteneri universitari din regiune: în septembrie vom găzdui „Ascensiunea pesimismului pop și implicațiile sale” în parteneriat cu profesorul Slobodan Markovich (Universitatea din Belgrad, Serbia), precum și „Democrația în epoca lui Putin”, în parteneriat cu Universitatea poloneză Jagiellonian.

3. Expertiza dumneavoastră include managementul, organizarea de evenimente, relațiile publice și dezvoltarea de parteneriate, în urma a 30 de ani de experiență în management internațional atât pentru sectorul public, cât și pentru cel privat, susținând activ dezvoltarea organizațională durabilă non-profit în Transilvania. Care sunt unele dintre provocările dezvoltării unor activități precum cele pe care le coordonați într-un loc ca România?

După părerea mea, relațiile de lucru interculturale sunt atât provocatoare, cât și un prilej pentru anumite satisfacții. Important este să-i asculți pe cei din jur și să fii deschis spre învățare. Eu învăț ceva nou în fiecare zi, după ce am avut plăcerea de a lucra cu niște tineri români uimitor de talentați de-a lungul anilor: Rareș Crăiuţ, acum cu sediul la Bruxelles ca secretar general pentru Confederația Europeană a Cluburilor de Tineret, a fost una dintre acele persoane extraordinar de talentate. Există provocări în toate relațiile de muncă, poate chiar mai multe atunci când lucrezi în provincie, spre

deosebire de un oraș important. Cred că cea mai mare provocare pe care am întâlnit-o este frica de necunoscut; un nou proiect poate crea anxietate în rândul celor care nu sunt familiarizați cu conceptul sau nu au aceeași viziune. Mândria este o altă provocare cu care m-am confruntat. Uneori, oamenii nu vor să recunoască că nu se simt confortabil să îndeplinească un anumit rol sau că le lipsesc abilitățile necesare pentru a îndeplini o sarcină. Oamenii tind să nu pună întrebări cu privire la muncă și aceasta poate fi o problemă; în ceea ce mă privește, scriu orice cerere în detaliu, oferind cât de multe informații este posibil pentru a o susține. Acestea sunt, desigur, probleme care există la nivel internațional, nu numai legate de România.

4. De asemenea, ați inițiat *Ratiu Dialogues on Democracy*, o serie de prelegeri care au ca scop consolidarea discuțiilor și viziunilor asupra democrației, reunind profesioniști din medii diverse, care împărtășesc un interes pentru provocările actuale cu care se confruntă națiunile balcanice, cu un accent deosebit pe România. Care este fundalul și povestea din spatele acestui concept?

Ratiu Dialogues on Democracy are începuturi destul de umile. Am organizat anual un eveniment de două zile cunoscut sub numele *Friends and Family Weekend*, al cărui obiectiv a fost să prezentăm munca noastră susținătorilor, administratorilor și sponsorilor noștri, încheind evenimentul cu o cină de gală. Am reușit să „ridic ștacheta” în fiecare an în ceea ce privește calitatea și lista de invitați principali, dar am simțit că trebuie să aducem profesioniști. Lucrurile s-au întâmplat în așa fel că ni s-a făcut cunoștință cu profesorul Christopher Coker, care a creat *Ratiu Dialogues on Democracy* și, prin urmare, a ridicat evenimentul la un cu totul alt nivel, cu vorbitori de prim rang alături de participanți de vază din întreaga regiune. De fapt, avem o adunare generală în septembrie pentru a discuta despre continuarea dialogurilor și extinderea la nivel regional. În unele cercuri ni se spune că suntem „un Davos transilvan”!

5. Casa Rațiu din Turda este un loc foarte interesant. Cum ați dezvoltat Complexul Rațiu din Turda?

Eu mă refer la corpurile clădirilor noastre din Turda ca fiind „ansamblul”. Pensiunea Casa Rațiu și cafeneaua culturală La Papion (botezată de echipă după papionul lui Ion Rațiu) reprezintă părți naturale care susțin constant desfășurarea activităților la fundație. Avem 22 de camere, cu facilități pentru catering și desfășurare de evenimente. Mulți dintre membrii echipei noastre ne-au fost alături de la bun început și astfel funcționăm ca o familie mare. Camerele din pensiune poartă numele unor membri ai familiei Rațiu care au contribuit la sprijinirea românilor și a României. Avem, de

asemenea, apartamente care poartă numele unor invitați profesori și jurnaliști remarcabili care contribuie enorm la activitățile noastre. Avem faimosul *Executive Lounge*, unde te poți rătăci și trage cu urechea la unele dintre cele mai incredibile conversații despre istorie, politică sau alte discuții de actualitate. Ne mândrim cu ospitalitatea, bucătăriea noastră de calitate (colaborăm cu producători locali) și confortul ansamblului.

6. Ce schimbări și tendințe ați observat de când ați sosit/ați început să lucrați în România, în ultimii 20 și ceva de ani?

La sosirea mea în Turda, în 2004 erau mai puțini oameni pe străzi, nu erau cafenele, oamenii nu se opreau la povești, păreau mai degrabă să se ascundă. Astăzi sunt mult mai multe mașini, mult mai multe râsete, adunări de oameni și o bucurie mai mare în general. Cred că deschiderea cafenelelor și festivalurile stradale – organizate de directorul teatrului Turda – au jucat un rol în aducerea oamenilor în centrul orașului. Renovările Salinei și Muzeului de Istorie au îmbunătățit turismul; în ultima vreme, avem Fabrica de Știință, care adaugă o altă dimensiune culturală. Diverse grupuri de artiști locali par să prospere atât online, cât și offline. Există, desigur, numeroase schimbări pozitive în Cluj și în zonă în general: industria IT a crescut exponențial și vedem antreprenori tineri, talentați și artiști internaționali importanți lucrând din Cluj. Festivalurile s-au dezvoltat cu adevărat, crescând economia și aducând plăcere comunității. Agricultura a devenit chiar mai comercială. Din păcate, corupția este la fel de proeminentă astăzi ca atunci când am ajuns prima dată în România.

7. Sunteți o adevărată forță în ceea ce privește finalizarea inițiativelor – mă refer la premii în istorie, programe de mentorat, parteneriate. Dintr-un punct de vedere mai filozofic, de unde vine atâta hotărâre și dinamism?

Nu cred că ceea ce fac este remarcabil. Mă înconjor cu consilieri care au experiență, atât români, cât și internaționali. Lucru mai important, îi ascult pe cei din jurul meu, mă detașez de opinia personală din orice situație (la urma urmei, această muncă nu este despre mine). Mă concentrez pe soluții pe termen scurt și lung, privind întotdeauna imaginea de ansamblu și schema mare a lucrurilor. Mai presus de toate, am umor: în viață câștigi și pierzi. De asemenea, cred în depășirea limitelor. Mă tem că o schiță a viziunii mele asupra lumii nu este foarte pozitivă astăzi. Nu sunt deloc un expert în relațiile internaționale, dar sunt îngrijorată pentru omenire și pentru generațiile următoare, nu doar în România și Europa Centrală de Sud-Est, ci și în întreaga lume. Riscurile suprapopulării globale sunt îngrijorătoare nu pentru că oamenii nu vorbesc despre asta, ci pentru că nu știm ce fac guvernele în acest sens. În prezent avem

problema pandemiilor și a încălzirii globale, fără rezolvări serioase la orizont. Aceste probleme nu vor dispărea! De asemenea, avem în prezent un război în Europa, care devastează Ucraina, strămută sute de mii de cetățeni și creează penurie de alimente și haos economic. Astăzi, asistăm la creșterea autoritarismului, a populismului și a tulburărilor generale în rândul populațiilor. Rețelele de socializare au jucat un rol major în schimbarea societății și nu neapărat în bine. În zonele cu economie scăzută și cu lipsă de educație, oamenii sunt mai susceptibili la dezinformare și la a crede știri false. Cu siguranță ne așteaptă vremuri dificile!